

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizin ulusal ve küresel ölçekte hava taşımacılığında daha iyi yerlere gelmesi amacıyla hava yolu şirketlerindeki çalışma koşulları, uçuş güvenlik önlemleri ve hava yolu şirketlerinin talepleri başta olmak üzere tüm sorunlarının araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Dr. Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

2 Ali Haydar HAKVERDİ
Ankara

3 Kani Beko
İzmir

①

6 Av. Burak Erbay

4 Dr. Jale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Milletvekili

Seygin Tanirulu

7 HLAŞ KARASU
Sivas My.

8 Gamze TAŞCIER
Ankara Milletvekili

9 Cemal Kökçöz
Mersin Milletvekili

10 ENSAR AYTEKİN
Balıkesir Milletvekili

11 Ali Day ANTIMEN
Mersin Milletvekili

Hüseyin Hüni AKSOY

12 Karabük Milletvekili

14 Nihat Yeşil
Ankara My.

13 Oker SARIBAL
Bursa My.

15 Tanju ÖZCAN
Bolu My.

Ahmet KAYA
Trabzon My.

17 Ahmet AKIN
Balıkesir My.

MURAT BAKAN

ONURSAL ADIGÖZ

19 İzmir My.

20 İst. My.

MAÇKAN

Süleyman BÜBÜK
Afkar My.

GEREKÇE

İnsanların veya eşyaların belirli bir noktadan diğer belirli bir noktaya yer değişimi olarak tanımlanan ulaşım, ülkelerin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Dünyadaki hava yolu işletmeleri ile rekabet eden ülkemiz hava yolu şirketlerinin de kaliteli hizmet sürecinde mücadele edebilmek adına farklılık yaratmaları zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıkları kimileri fiyat tarifesinde, kimileri yer hizmetlerinde, kimileri ikramlarında, kimileri hizmet kalitesinde ve kimileri ise güvenlik unsurlarında göstermeye çalışmaktadır.

Ancak son dönemde, ülkemizde faaliyet gösteren bazı hava yolu şirketlerinde 'performans' ve 'verimsizlik' gerekçeleri ya da gerekçesiz bir şekilde tecrübeli ve sendikalı personelin işten çıkarılmalarında artış yaşandığı, yerlerine daha düşük ücretlerle yeni personel alındığı ve uçuş emniyetinin tehlikeye atıldığı yönünde iddialara rastlanmaktadır. Özellikle OHAL döneminde siyasi iktidarın işverenlere sunduğu ortamdan yararlanan bazı şirketlerin tazminatlı-tazminatsız, toplu ya da küçük gruplar halinde tecrübeli uçuş mürettebatını işten çıkardığı ileri sürülmektedir. Deneyimli ve belli bir yaşı geçen kabin amirlerinin şirket ile ilişkisi kesilerek daha düşük ücretle sözleşme imzalayan yeni personelin işe alındığı iddia edilmektedir.

Bu durum sadece deneyimli personelin işten çıkarılmasından ibaret olmamakla birlikte uçuş güvenliğini etkileyen aksaklıkların yaşanabileceği için telafisi olmayan sonuçlarla karşılaşma riskini doğurabilmektedir. Neticede bu durum salt hava yolu şirketleri ve personeli arasındaki bir konu olmaktan çıkıp, uçuş emniyetini, yolcu güvenliğini, yani kamuyu ilgilendiren bir durumu gündeme getirmektedir.

Uçuş güvenliğine ilişkin yapılan uyarıların dikkate alınmadığı yönünde iddialar bulunmaktadır. Örneğin kabin amiri olarak görev yapan Ömer Selman Çüle, gözlem ve uyarılarını şu şekilde ortaya koymaktadır: *"Bir iş arkadaşımın performans yetersizliği adı altında keyfi olarak işten atılması nedeniyle, işe iade davasında personel lehinde ifade verdim. Ocak ayında daha dava devam ederken çağırıp, tehdit edip, verdiğim ifadeyi değiştirmem gerektiğini söylediler. Ayrılan, atılan, istifa ettirilen personel sayısı muazzam. Ben çalışırken her gün birinin ayrıldığını, atıldığını duyuyordum. ... Birinin en kısa sürede bu işe bir el atması gerekli."*

1995 yılında meslek hayatına başlayan ve 2008 yılından itibaren de kabin amiri olarak çalışan eski bir personel ise şu uyarılarda bulunuyor: *"Daha önce çalıştığım hava yolu şirketlerinde bizlere öğretilen 'önce emniyet' olgusunun burada yerini 'önce satış'a bırakıyor olması yapılan işin kalitesini düşürüyor. Performans adı altında yapmakla yükümlü olmadığınız işleri yapmak durumunda kalıyorsunuz. Normalde temizliği profesyonel ekip yapar. Hosteslerin görevinde uçuş esnasındaki zorunlu haller dışında uçağı temizlemek yoktur. Bu şirkette ekstra iş yükü bir yana; uçağın yerde kalış süresi bile giderek kısaltıldı ve diğer firmalar yerde 1 saat beklerken bize boarding, deboarding ve temizleme işlerini tamamlamak için 20 dakika verilmeye başlandı. Hem yolcu boşaltacaksınız hem temizlik yapacaksınız hem de güvenlik kontrolü yaparak tekrar yolcu alacak ve kapı kapatacaksınız! Bunları 20 dakikada yetiştirmek mümkün değil. Bu şekilde zamandan tasarruf ederek daha çok uçak kaldırıyorlar. Diğer şirketler bu işlerin hepsini 1 saate yayıyor çünkü bu saydığımız işler eksiksiz şekilde ancak bu kadar sürede yapılabilir."*

Benzer şekilde bir diğer personel ise gözlem ve uyarılarını şöyle aktarıyor: *"Bizim en büyük sorunumuz zaman. Çalıştığımız şirkette yerde kalış süresi 20 dakikaya düşürüldü. Türkiye'de diğer firmaların hiçbirinde bu yok. Biz tüm firmalardan sonra gelip hepsinden önce gidiyorduk."*

Hatta bunu 20 dakikadan daha az bir sürede gerçekleştirirseniz, o size daha çok performans olarak yazılıyor.”

Hava yolu şirketlerinde çalışan personelin yaşları nedeniyle ayrımcılığa uğradıkları ve işlerinden çıkarıldıkları yönünde de şikâyetler gündeme gelmektedir. Örneğin deneyimli bir kabin memuru, “*Havacılıkta tecrübe çok değerlidir. Son dönemde ‘genç ve dinamik bir ekip kurma’ adı altında 45 yaş üzeri personele bir takım yaptırımlar uygulanmaya başlandı.*” diyerek riskli bir durum olduğuna ilişkin uyarılarda bulunmaktadır.

Dünyanın en güvenilir hava yolu şirketlerine ilişkin düzenli rapor yayınlayan JACDEC tarafından 2018 yılına ilişkin açıklanan listenin ilk 20’si arasında Türkiye’den bir şirket yer almamaktadır. AirlineRatings.com tarafından ilan edilen 2018 için en güvenli 20 hava yolunu şirketi arasında yine bir Türk şirketi bulunmamaktadır.

Bu veriler ve iddialar ışığında; ülkemizin ulusal ve küresel ölçekte hava taşımacılığında daha iyi yerlere gelmesi amacıyla hava yolu şirketlerindeki çalışma koşulları, personelin şikâyeti, uçuş güvenlik önlemleri, şirketlerin talepleri ve söz konusu tüm iddiaları araştırmak üzere ivedilikle bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

